

Gemersko-malohontské múzeum v Rimavskej Sobote –
zariadenie Banskobystrického samosprávneho kraja

PROGRAMOVÁ PONUKA NA MAREC 2019

30 ROKOV OCHRANY V CEROVEJ VRCHOVINE

14. 3. - 9. 5. 2019

Vernisáž výstavy - 14. 3. 2019 o 15:00

V roku 2019 oslávi Chránená krajinná oblasť Cerová vrchovina 30. výročie vyhlásenia. Výstava pripravená pri tejto príležitosti predstaví prostredníctvom fotografií, textov a dermoplastických preparátov rastlinstvo, živočíšstvo a neživú prírodu Cerovej vrchoviny. Návštevníci tak budú môcť bližšie spoznať známe aj menej známe organizmy obývajúce toto územie, oboznámiť sa s anorganickými javmi a spoznať krajinu tohto jedinečného regiónu Slovenska.

VESMÍR OČAMI DETÍ

1. 3. - 7. 4. 2019

Vernisáž výstavy - 1. 3. 2019 o 14:30

Výstavu pripravila Hvezdáreň v Rimavskej Sobote, organizačná súčasť KHaP M. Hella v Žiari nad Hronom. Je tradičnou súťažnou prehliadkou detskej výtvarnej tvorby s tematikou vesmíru. Do súťaže sa zapojili žiaci materských, základných a základných umeleckých škôl z okresu Rimavská Sobota, celkovo 20 škôl, ktoré zaslali spolu 253 prác. Odborná porota vyhodnotila najlepšie práce, ktoré postupujú do celoštátneho kola v Slovenskej ústrednej hvezdárni v Hurbanove. Prvé tri miesta v každej kategórii boli ocenené a ceny odovzdané na vernisáži výstavy. Výherné práce budú vystavené v priestoroch múzea do 29. marca 2019, ostatné práce budú vystavené do 7. apríla 2019.

VEŽE ZALÍATE SLNKOM

ARCHITEKTONICKÁ TVORBA JÚLIUSA SÁNDYHO

6. 12. 2018 – 29. 3. 2019

Výstava, prostredníctvom projektov, dokumentov a fotografií, predstaví tvorbu významného architekta Júliusa Sándyho (1868 – 1953). Výstavu kurátorsky pripravil historik umenia Péter Bodó, pracovník Maďarskej národnej galérie, v rámci štipendijného programu Maďarskej akadémie umení. Autorkou fotografií je Krisztina Bélavári,

pracovníčka Maďarského múzea architektúry. Július Sándy sa narodil v roku 1868 v Prešove, ako syn maliara Júliusa Sándyho st. (1827 – 1894). Už počas štúdia na Technickej univerzite v Budapešti pracoval po boku Imre Steindla v projekčnom ateliéri pre stavbu Parlamentu. Po skončení štúdia pracoval u Samu Pecza a podieľal sa na stavbe Centrálného trhoviska a Reformovaného kostola na námestí Szilágyi Dezső v Budapešti. Popri tejto práci navrhoval budovu Reformovaného gymnázia v Hódmezővásárhely, ktorú neskôr nasledovalo ďalších päť stavieb v tomto meste. Od roku 1899 bol riadnym pedagógom Vyššej priemyselnej školy stavebnej a v roku 1914 ho vymenovali za profesora Technickej univerzity v Budapešti. Počas svojej praxe často spolupracoval so svojim priateľom Ernestom Foerkom. Prostredníctvom rodiny mal Sándy úzke väzby s Rimavskou Sobotou. Medzi jeho príbuzných z matkinej strany patril aj známy sochár István Ferenczy. Jednou z Sándyho prvých architektonických realizácií bola prestavba hospodárskej budovy na obytné účely, ktorá patrila jeho starej mame Zuzane Jánosdeák, na vtedajšej Koháryho ulici 10 v Rimavskej Sobotě. Sándy je tiež autorom prestavby veže miestneho reformovaného kostola a autorom návrhu Ferenczyho krypty z roku 1909 na bočnej strane tohto kostola. Sándy sa zúčastňoval mnohých medzinárodných architektonických súťaží, v rámci ktorých zožal úspechy najmä návrhom Hypotekárnej a úverovej banky v Záhrebe, Paláca národov v Ženeve alebo Paláca mieru v Haagu. Pri svojich stavbách s obľubou používal - podľa nemeckého vzoru - neomietnutú tehlu a kameň, ale pod vplyvom ľudového staviteľstva často aplikoval aj dekoratívne vyrezávané drevené prvky. Sándy pripravil plány takmer 50-tich evanjelických kostolov, z ktorých sa napokon postavilo 27. Jeho stavby môžeme vidieť na mnohých miestach dnešného Slovenska, medzi nimi v Rimavskej Sobotě, Brezne alebo Košiciach. Spomedzi budapeštianskych realizácií je známa najmä skladová hala firmy Heinrich na Máraiho ulici, alebo ikonický Poštový palác v miestnej časti Újpest.

MAREC - MESIAC KNIHY, 14. ROČNÍK BESEDA S DANIELOM MAJLINGOM

11. 3. 2019 o 13.00 hod.

Vstupné: 1 €

V rámci 14. ročníka podujatia Marec- mesiac knihy sa uskutoční beseda s Danielom Majlingom o jeho antológii poviedok *Ruzká klazika* a o knižne vydanom komixe *Zóna*. Daniel Majling (nar. 1980), rodák z Revúcej, je literátom i známym dramaturgom v Slovenskom národnom divadle. V oblasti dramatickej tvorby získal už viacero ocenení. Antológia poviedok *Ruzká klazika* vyšla vo vydavateľstve BRAK v roku 2017. Výberom tém, postáv a prostredia pripomína diela slávnych ruských klasikov, je však len ich humorne ladenou napodobeninou, podľa vlastných slov autora, fejkom. V antológii je uvedené, že poviedky zostavil a preložil Daniel Majling. Kniha *Ruzká klazika* bola nominovaná na cenu Anasoft litera 2018. Komiks *Zóna* je detektívkou, kde Rudo pátra po zmiznutom kamarátovi. Knižne vyšiel vo vydavateľstve BRAK v roku 2018. Majling pomenoval dielo podľa tajuplnej oblasti na Gemeri. „*Na juhu stredného Slovenska je zóna, ktorá má rozlohu len dvadsať štvorcových kilometrov, nachádza sa v katastri štyroch*

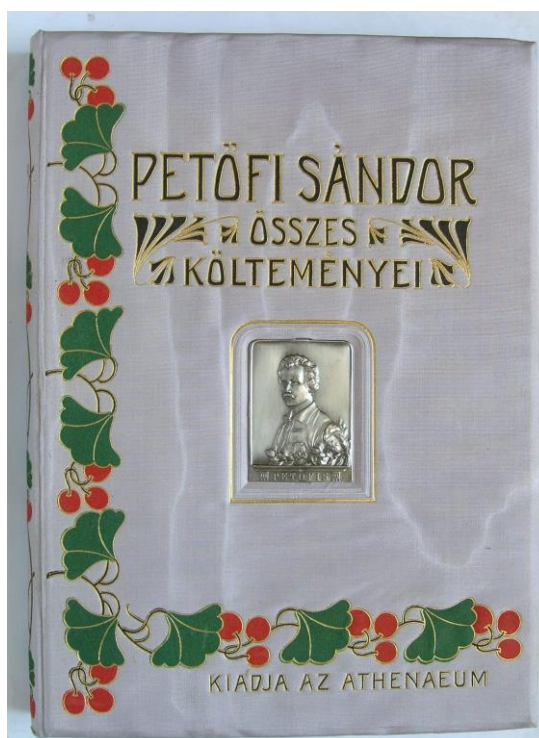
dedín,“ píše sa v knihe. Autor konkretizuje ako jednu z dedín *Zóny* Lipovec, no dej sa odohráva aj v Rimavskej Sobote. Vo všetkých literárnych dielach Daniela Majlinga nájdete autorov príznačný čierny humor, iróniu i sarkazmus.

Predmet mesiaca

REPREZENTATÍVNE VYDANIE BÁSNÍ SÁNDORA PETŐFIHO Z ROKU 1907

Összes költeményei (Súborné dielo)

Sándora Petőfiho bolo vydané v roku 1907 v Budapešti v reprezentatívnom dvojzväzkovom vydaní, v maďarskom jazyku. Dielo je doplnené početnými ilustráciami. Väzba je potiahnutá špeciálnou bavlnenou tkaninou zhotovenou technikou ripsovej väzby s úpravou moaré (pripomína vlnenie na vodnej hladine alebo mramor). Tkanina je zdobená farebným rastlinným motívom a zlátením. Zlátená je i oriezka kníh. Vo väzbe je centrálné umiestnený kovový reliéf spodobňujúci autora. Sándor Petőfi (1823 - 1849) bol maďarským básnikom, predstaviteľom romantizmu. Pochádzal z maďarsko-slovenskej rodiny Istvána Petroviča a Márie Hruzovej. Po gymnaziálnych štúdiách pôsobil v divadelníctve, pracoval i v redakciách maďarských časopisov a literárne tvoril. Keďže

maďarská romantická literatúra bola úzko prepojená s ideami buržoáznej revolúcie v Uhorsku, v rokoch 1848/49 bojoval v uhorskej armáde i Petőfi. Žiaľ, padol v bojoch pri Segešváre. Jeho hrob nebol nikdy nájdený. Sándor Petőfi sa priatelil s významným gemerským básnikom Mihályom Tompom (1817 - 1868). I vďaka tomuto priateľstvu Petőfi uskutočnil svoju poznávaciu cestu po Gemeri-Malohonte v roku 1845 a následne i v roku 1847. Zaujímal sa najmä o pamätihodnosti, navštívil viacero miest, Rimavskú Sobotu navštívil pri oboch svojich cestách. Počas týchto ciest napísal niekoľko básní venovaných regionálnym osobnostiam a pamiatkam (Garaj 1997). V Rimavskej Sobote si v roku 1845 do svojich *Úti jegyzetek (Cestovné poznámky)* zapísal: „*Môj priateľ H... mi poskytol ubytovanie vo svojom dome, v čase keď aj holubníky boli plné hostí. V jednu noc som prišiel neskôršie, všetky posteľe boli už obsadené, nuž som nemal inú možnosť, ako si ľahnúť na zem.*“ A práve na druhý deň po neslávnom prenocovaní mesto Rimavská Sobotu udelilo Petőfimu titul čestného tabulárneho sudcu. Svedectvom danej udalosti je pamätná tabuľa i stála expozícia v dome, v ktorom básnik počas svojej návštevy býval. Dom v súčasnosti nesie názov Múzsák Háza. (Dom múz).

Stála vlastivedná expozícia

Expozícia prezentuje prírodné a kultúrne dedičstvo regiónov Gemer a Malohont. Vystavené sú predmety z oblasti paleontológie, geológie, zoológie, archeológie, histórie, etnografie a výtvarného umenia – napr. nálezy kostí mastodonta, tapíra či nosorožca z paleontologickej lokality Kostná dolina pri obci Hajnáčka, pestrá kolekcia dermoplastických preparátov živočíchov, vzácne archeologické nálezy zo Včeliniec, Hodejova, Tornale i samotnej Rimavskej Soboty, zbierky dokumentujúce obdobie tureckých vpádov a stavovských povstaní, ukážky cechovej a kameninovej výroby a historického nábytku, ukážky ľudového bývania a odievania, výrobkov remeselníkov (hrnčiari, brdári, rezbári...) či umelecké diela zachytávajúce významné osobnosti a miesta Uhorska a regiónu Gemer-Malohont. Vzácnosťou je múmia egyptskej ženy z obdobia 1087 – 664 pred Kristom a vajce najväčšieho nelietajúceho vtáka žijúceho na Madagaskare vurona obrieho, ktorý vyhynul v 17. storočí. Prostredníctvom zvukového panelu si vypočujete žaby, cicavce a najrôznejšie druhy vtákov.

Expozícia Protifašistický odboj a SNP v Gemeri-Malohonte

Moderne koncipovaná expozícia ponúka komplexný pohľad na problematiku protifašistického odboja a Slovenského národného povstania v regióne. Prostredníctvom trojrozmerných predmetov, fotografického materiálu i audiovizuálnych prezentácií sú okrem reálií protifašistického odboja naznačené i podmienky pre jeho formovanie a dôsledky vzniku Slovenského štátu, Viedenská arbitráž či nemecká okupácia.

* * *

Svoje zážitky z návštevy múzea môžete zdieľať okamžite prostredníctvom wifi - *muzeum*.

ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ!

Kontakt:

Gemersko-malohontské múzeum
Nám. M. Tompu 5, 979 01 Rimavská Sobota
tel.: 047/56 32 741, 56 32 730
fax: 047/56 32 730
e-mail: office@gmmuzeum.sk
Web: www.gmmuzeum.sk
Facebook: Gemersko-malohontské múzeum Rimavská Sobota
Instagram: #gmmuzeum

Otváracie hodiny:

Pondelok – Piatok 8:00 – 16:00
Sobota – Nedeľa 9:00 – 17:00
(apríl – september)

Vstupné:

Dospelí – 2 €
Deti, študenti, dôchodcovia – 1 €
Deti do 6 rokov, ZŤP – zdarma